

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 201501389
Saksbehandler Dagfinn Haarr

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Helse- og sosialstyret	21.04.2015	13/15
2 Formannskapet	22.04.2015	48/15

HØRING: ENDRING I LOV OG FORSKRIFTER OM GJENNOMFØRING AV RUSOMSORGEN

FORMANNSKAPET 22.04.2015 SAK 48/15

Vedtak:

1. Kristiansand kommune er fornøyd med at det ryddes opp i regelverket rundt gjennomføringen av rusomsorg og –behandling i institusjon. Dette vil sikre brukere og pasienter større forutsigbarhet og rettsikkerhet.
2. Det må presiseres tydeligere i forskrift og lovverk hva man mener med «rusinstitusjon».
3. Kristiansand kommune mener at regelverket må gjelde for alle typer institusjoner, også helt private, fordi mange av disse fra tid til annen har brukere/pasienter der hele eller deler av oppholdet finansieres av det offentlige.
4. Det bør tas inn en bestemmelse om tvungen svangerskapstesting av kvinner der tilbakehold etter §10.3 i Helse og omsorgsloven kan bli iverksatt.
(Enst.)
5. Høringsbrevets forslag om institusjonenes myndighet til å beslutte tvungen rustesting støttes, men det presiseres behov for adekvat kompetanse og rutiner for pasientsikkerhet.
(Enst.)

Forslag:

FRP fremmet følgende forslag:

«Høringsbrevets forslag om institusjonenes myndighet til å beslutte tvungen rustesting støttes, men det presiseres behov for adekvat kompetanse og rutiner for pasientsikkerhet.»

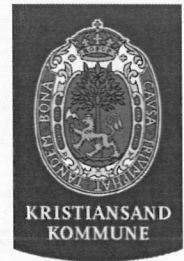
Votering:

Helse- og sosialstyrets innstilling ble enstemmig vedtatt.
FRP's forslag ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 5.

RETT UTSKRIFT:

Anne Mette H. Aabø

23.04.2015

Dato 17. mars 2015
Saksnr.: 201501389-2
Saksbehandler Dagfinn Haarr

Saksgang
Helse- og sosialstyret
Formannskapet

Møtedato
21.04.2015
22.04.2015

HØRING: ENDRING I LOV OG FORSKRIFTER OM GJENNOMFØRING AV RUSOMSORGEN

Sammendrag

Helse- og omsorgsdepartementet legger fram forslag til endringer i lovverk og forskrifter som regulerer tvangsbruk overfor personer som er innlagt i institusjoner for behandling og omsorg for sitt rusmisbruk. Regelverket regulerer all testing av rusbruk under innleggelse i institusjonene og alle tiltak som kan nedfelles i husordensregler. Dette er blant annet kontroll av post, forbud mot rusmidler og farlige gjenstander, kroppsvisitasjon og ransaking av rom og eiendeler, adgang til å nekte besøk, permisjoner og annet fravær, beslagleggelse av telefon/PC og bruk av tvang i nødssituasjoner. Testingen kan skje i form av urinprøver, spyttprøver, blodprøver eller hårprøver.

Departementet foreslår at reglene skal gjelde for alle typer institusjoner som har avtale med eller er finansiert av det offentlige, men holder institusjoner som er helprivate utenfor lovverket. Begrunnelsen er at det er rimelig at eventuell tvangsbruk da avtales mellom institusjonen og den som betaler hele oppholdet selv.

En spesiell stilling har pasienter som er innlagt med tilbakehold etter helse- og omsorgslovens kapittel 10 etter vedtak i fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker. I dagligtale kalles dette «tvangsbehandling». I denne gruppen finner vi gravide rusmisbrukere, og pasienter der liv og helse står i fare. I dag er det fylkesnemnda som skal gjøre vedtak om rustesting for denne pasientgruppen. Departementet foreslår at det skal være den enkelte institusjon som gjør vedtak om tvungen rustesting.

Departementet ber spesielt om kommentarer til forslaget om holde helt private institusjoner utenfor regelverket. Departementet ber også om en vurdering av forslaget om at det ikke lengre er Fylkesnemnda som skal bestemme tvungen rustesting av pasienter innlagt med tilbakehold.

Vurdering

Det er på høy tid med en opprydning i regelverket. Lovverket er endret i betydelig grad siden eksisterende forskrift ble laget, og det er utviklet nye metoder for rustesting. Det er etablert en egen spesialisthelsetjeneste for tverrfaglig rusbehandling, og det er en stor og variert flora av private institusjoner som tilbyr behandling og omsorg til rusmiddelavhengige. Disse institusjonene har stort sett laget sine egne husordensregler og regler for rustesting. Rettsikkerheten til brukerne har ikke vært tilfredsstillende, og det er viktig å rydde opp. En

felles forskrift for alle institusjonstyper vil være en betydelig bedring av rettsikkerheten til pasientene.

Forslaget har noen mangler: Begrepet «institusjon» ikke godt nok definert. Blant annet har mange kommuner etablert institusjonslignende botilbud og rusmiddelavhengige blir innlagt i kommunale omsorgsinstitusjoner. I dag er all omsorg og behandling i kommunenes regi basert på frivillighet. Det krever en grundig diskusjon dersom kommunene skal gis anledning til tvang slik dette forslaget legger opp til. Forslaget har ikke tatt dette opp.

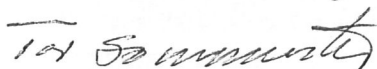
Forskriftsforslaget forutsetter at det er et klart skille mellom offentlig finansierte og helprivate institusjoner, noe som ikke stemmer med virkeligheten. For eksempel blir Kristiansand kommune stadig bedt om å betale for opphold på institusjoner som i utgangspunktet er helprivate, og der kommunen ikke har hatt noen rolle i forbindelse med innleggelsen. Blir da institusjonen å betrakte som offentlig finansierte, og dermed kommer inn under regelverket? Og gjelder det bare for den pasienten som får offentlig støtte for å være på institusjonen, eller også for de pasientene som betaler hele oppholdet selv? Dette må avklares før forskriften og lovendringene settes ut i livet.

Helse- og omsorgslovens §10.2 (tilbakehold i inntil 3 måneder) og §10.3 (tilbakehold av gravide) hjemler bruk av tvungen prøvetaking når pasientene er innlagt under disse paragrafene. Forslaget om å overføre vedtaket om tvungen prøvetaking til institusjonene der pasientene er innlagt, vil åpne for større vilkårlighet i utøvelsen av tvangen. Det er derfor en svekkelse av pasientenes rettsikkerhet. Vi anbefaler at det fortsatt er fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker som skal godkjenne tvungen rustesting i disse sakene.

Et område som ikke er drøftet i høringsdokumentet, er de tilfellene der en kvinne nekter å avlevere svangerskapstest. Dette skaper problemer dersom det er aktuelt med tilbakehold etter §10.3. Vi anbefaler derfor at det tas inn et eget punkt der kommunen kan begjære tvungen svangerskapstesting i saker der kommunen vurderer tilbakehold etter §10.3 i Helse- og omsorgsloven.

Forslag til vedtak

1. Kristiansand kommune er fornøyd med at det ryddes opp i regelverket rundt gjennomføringen av rusomsorg og –behandling i institusjon. Dette vil sikre brukere og pasienter større forutsigbarhet og rettsikkerhet.
2. Det må presiseres tydeligere i forskrift og lovverk hva man mener med «rusinstitusjon».
3. Kristiansand kommune mener at regelverket må gjelde for alle typer institusjoner, også helt private, fordi mange av disse fra tid til annen har brukere/pasienter der hele eller deler av oppholdet finansieres av det offentlige.
4. Det bør tas inn en bestemmelse om tvungen svangerskapstesting av kvinner der tilbakehold etter §10.3 i Helse og omsorgsloven kan bli iverksatt.

Tor Sommerseth
Rådmann

Wenche Pedersen Dehli
Helse- og sosialdirektør

Vedlegg:
Skriv inn vedlegg.